

NARODNI DNEVI

Izbija vaak dan opoldne, izvzamši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 12.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.003.

Zoper hlapce in izdajalce!

»Kmetijski list« objavlja pod tem naslovom uvodnik, ki je sicer malo krepak, ki pa pove bistvo stvari.

Članek se glasi:

Hrvatski kmečki narod je pokazal veliko politično zrelost. Najpoprej je organiziral vse kmečko podeželje v eno močno in trdno politično stranko ter vzgojil v njej v vzorni disciplini prvoredne borbe za stanovske, gospodarske, kulturne, nacionalne in pokrajinske pravice. Ob tem pa je vzgajal svojo inteligenco — ki je bila, kakor se to žalibog skoro povsod dogaja, zelo oddaljena od ljudstva, — za vse one ideale, ki jih ta narod nosi v svoji duši. Oba ta dva zadatka so Hrvatje izpolnili v polni meri in tako oboroženi mirno čakajo razvoja dogodkov. Vedo, da takim predpripravam mora slediti zmaga in da niti najmanj ne vezana na vsakodnevno bolj ali manj skrbno česanje Pašičeve brade.

V Sloveniji pa vlada v tem oziru velika revščina. Drugače bi ne bilo mogoče, da se z mladinske strani za 24 ur prepušča vso »napredno« javnost v falzificirani telefonični vesti, da sporazuma ne bo, ker hoče g. Pašić na vsak način v vladi tudi g. Pribečevića ali pa če »Slovenec« iz Beograda telefonira, da »se Radičević peha le za abolicijo Radičevega procesa«, med tem ko se g. Korošec Pavlu Radiču opravičuje celo za svoj govor s tem, da mu ga je »Slovenec« potvoril. In v takem političnem ozračju vzgojena publika čaka, da »bo sporazum ali pa ne«, ter da bo kar sam padel z neba, odnosno ga prineseta Pašić in Pavle Radič kar na krožniku, pa ga bomo potem pregledovali, če je to pravi sporazum, to se pravi »oni veliki« po domače Korošček, ali pa je to neki »mali« ali radičevski, ali pa je pravzaprav to ona blesteča unitaristična ideja »v širokogrudni demokraciji«, kakor jo propagira nezmotljivo »Jutro«.

In v tej brezbriznosti mirno čakamo, da nam gospodarstvo propada, da nas neenakomerno pritiskani davčni vijak izžema, da se zbirajo naši denarji že sedmo leto v Beogradu skoro brez kontrole, da plačujemo nesorazmerno preveč prečani ali da se težavo trgamo nazaj drobčinice od nas plačanih davkov, da smo prezirani pri trgovinski, carinski, tarifni, kreditni, davčni in drugi politiki, da smo raja in ljudstvo drugega reda, kadarkoli nastaja najmanjše vprašanje od najnižjega državnega nastavljenca, penzionista ali celo invalida pa gori do direktorjev in drž. svetnikov, da smo dobri le za sluge, a nikjer za gospodarje, da nečje naših potreb niti poslušati niti proučevati, kaj se le odpravljati itd., itd., kar vsi vsakodnevno občutimo na svoji koži.

Ne pade nam pa na um, da je naša dolžnost in to nas vseh, da to čimprej odpravimo, zboljšamo in da pred vsem pomagamo bratom Hrvatom, ki so stopili v prvo bojno vrsto za odpravo gorenjih krivic. Tako močna parlamentarna delegacija, kakor je dvajset poslancev SLS, je celo začela v tako važnem trenutku šteti gumb: ali je to »pravi veliki sporazum ali pa ne«. In dasi ni v Sloveniji človeka, ki bi ne občutil zlo gori opisane stanja, vendar jih je še na tisoče, ki dnevno čitajo in podpirajo mladinsko delo in njihov tisk ter tako sami najbolj delajo na to, da se to zlo podaljšuje in množi in da je rešitev še tako daleč. In vendar so to pravi krivci gorenjega položaja!

Naj se nihče ne vara! Ako s Pašićem

Viharna seja narodne skupščine.

Beograd, 19. junija. Seja se je pričela z običajno polurno zamudo. Predsednik javi, da je umrl poslanec Mića Branković in skupščina počasti njegov spomin. Dr. Zanić utemeljuje nato nujnost svojega predloga, da se ukine čl. 138. ustave. Dr. Zanić povdarja, da odpira ta člen na stečaj vrata za preganjanje tiska. Policija ga pridno zlorablja, čeprav je sodišče drugega mnenja. Dr. Zanić govori obširno o potrebi svobodnega tiska in opozarja na nevarnost, če bo stopilo na mesto legalnega nelegalno časopisje. Ostro obsoja nastop vlade proti časnikarjem, ki store toliko za kulturni povzdig naroda, da bi morala vlada podpirati njihov ugled. Sedaj pa je tako, da so v nevarnosti, da pridejo vsak hip v ječo.

Za njim je govoril poslanec Smodej, ki je jasno dokazal nesmiselnost daljše veljave čl. 138. Do silno hrupnih prizoro-

rov je prišlo, ko je govoril musliman Ajanović o razmerah v Bosni. Predsednik je zaman skušal pomiriti poslance in pričel je deliti ukore na levo in desno. Ko je nastal nekoliko mir, je dal predsednik Zanićev predlog na glasovanje. Vladna večina ga je seveda odbila.

Nato je prešla na vrsto interpelacija Nikolića na min. za zdravje zaradi nove zgradbe ministrstva, s čemur da se je samo razmetaval državni denar. Posl. Brodar govori o nedostatkih v slovenskih bolnicah, posl. Kurbegović govori o volilnih nasiljih v Bosni, kar izzove zopet hrupne nemire. Kurbegović nato opisuje vladno časopisje v Bosni in navaja par citatov iz vladnih listov. Citati so dokazali tako ogabno nizek nivo teh listov, da se je sramovala vsa vladna večina. Ob pol 2. je bila seja zaključena.

POPOLDANSKA SEJA.

Beograd, 19. junija. Včeraj popoldne ob 17. se je vršila seja skupščine. Vladna večina je pričakovala, da bo opozicija kot po navadi prišla pol ure pozneje, ker se je seja pričela vedno pol ure kasneje. Vladna večina je bila za včerajšnjo sejo precej v skrbeh, ker je pri opoziciji prevladoval neki obstrukcionistični duh, zato je pričela s sejo zelo točno.

Podpredsednik Subotić je pozval opozicijske poslance: Grola, Zebota, Ajanovića in dr. Zanića, ki seveda niso bili navzoči. Nato pokliče dr. Grgina. Slednji vstane in začne govoriti v kratkih besedah, da bi čim prej končal govor. Pravi, da je debata o zgradbi ministrstva narodnega zdravja odveč in predlaga prost

prehod na dnevni red. Minister narodnega zdravja sprejme to na znanje. Pride do glasovanja. Nastane prepir. Po poslovniku se glasuje najprej o prostem prehodu na dnevni red. Predsednik pozove, da vstanejo oni, ki so proti predlogu. Vladna večina obsedi. Predsednik konča nato debato o interpelacijah in predlaga, da se seja zaključi, da bi mogel jutri delati plenum zakonodajnega odbora in pojutrišnjem verifikacijski odbor. Večina sprejme to na znanje. Popoldanska seja je trajala samo pol ure. Prihodnja seja se vrši v soboto ob 4. popoldne z dnevnim redom: Prošnji ministra Lukinića, da se odgodi predlog dr. Polića in tovarišev do 19. julija, se ustreže.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Beograd, 19. junija. Seja min. sveta je trajala sinoči od 17. do 20.30. Po izjavi finančnega ministra niso točne vesti, da so nove dvanajstine obtežene z novimi krediti. Mnogi od prejšnjih izdatkov so sedaj izbrisani. Nove dvanajstine so postavljene po principu štedenja. Sinoči je bil podpisan prometn. ministrstvu pravilnik o reguliranju pristojnih oseb v železniških delavnicah. Na današnji seji bo sprejet predlog dr. Stojadinovića o dvanajstinah. Ni izključeno, da se sestane finančni odbor v ponedeljek.

VAŽNO POTOVANJE NOTRANJEGA MINISTRA V ZAGREB.

Beograd, 19. junija. V Beogradu se širi govor, da je notr. minister Boža Maksimović odpotoval v Zagreb. Njegovo potovanje se dovaja v zvezo z deputacijo dr. Peleša in Supila. Pred svojim odhodom je Maksimović konferiral s predsednikom vlade. Govori se, da potuje notr. minister v Zagreb zlasti radi Radičevega procesa in radi verifikacije mandatov HSS. V Zagrebu se bo Maksimović sestel z državnim pravnikom in s preiskovalnim sodnikom.

VERIFIKACIJA SELE PO IZGLASOVANJU REAKCIONARNIH ZAKONOV.

Beograd, 19. junija. Na sinočnji seji ministrskega sveta so razpravljali o delu verifikacijskega odbora. Sodeč po vsem hoče vlada še dalje zavlačevati verifikacijo. Na dnevni red pride najprej zakon o zgradbi pantheona, nato zakon o vojni odškodnini, zakon o državnih tožiteljih in invalidski zakon, ki bo do tega časa gotov. Seja skupščine je odgoda do sobote. Potrjujejo se vesti, da hoče vlada najprej izglasovati za sebe potrebne zakone.

vred vsi Srbijanci težko pristopajo k skotrazumu, jim ni mnogo zameriti. Kajti zakon prirode je tak, da vsak nerad odstopa od svojih ugodnosti in prednosti in da silno nerad deli z drugim, o čemur je dobil prepričanje, da je samo njegovo. Nesreča za nas in vzrok vse naše mizerije pa so haš ti hlapci velesrbskih interesov med nami, ti izdajalci naših domačih slovenskih interesov. In dokler ne bomo to golazen politično popolnoma zatrli, ne jemo se na one manje krivce, ki spora-

zum in s tem pravo bratstvo, pravo enakost in pravo edinstvo ovirajo vsaj iz svojih interesov. Dokler bomo imeli in trpeli v svoji sredi hlapce velikosrbskih hegemonistov, ki šuntajo in ščujejo slednje proti našim pravicam, dokler te izdajalske ljulike med nami ne zatremo, ne upajmo, da se nam stanje zboljša. Zatorej so prva predpripravljalna dela za dober, pošten in pravičen sporazum, odločen in neizprosni boj zoper hlapce in izdajalce v naši sredi!

Prva vest o Amund-senu.

Berlin, 18. junija. V Berlin so dospele ameriške poročila, da se je Amundsen s tovariši vrnil zdrav na Spitzberge. Ameriški list »New-York Times« je objavil vest, da je prejel iz Spitzberg v brezžično brzojavko, da se je Amundsen vrnil zdrav. Če odgovarja vesela vest resnici, še ni bilo mogoče dognati, ker se ni posrečilo še nobeni brezžični postaji, da bi stopila v zvezo z ladjo »Fram« niti s postajo na Spitzbergih.

V FIRENCI DOSEŽEN SPORAZUM.

Beograd, 19. junija. Po vestih iz krogov naše delegacije je bil v Firenzi v vseh vprašanjih dosežen sporazum. Konferenca bo v prihodnjih dneh končala svoje delo. Podpisanih je nebrój k nencij, med njimi tudi ta, da se plobe med reškim basenom in našimi lukami vrše pod našimi zastavami.

VERIFIKACIJSKI ODBOR SE SESTANE DANES POPOLDNE.

Beograd, 19. junija. Verifikacijski odbor se sestane danes popoldne. K temu je pripomogel v veliki meri osebni vpliv predsednika verifikacijskega odbora dr. Ninka Perića. V parlamentarnih krogih se odkrito govori, da je tudi večina verifikacijskega odbora sklenila, da verificira mandate. Kdaj se bo verifikacija sama izvršila v skupščini, ni znano, vendar moremo slutiti, da se bo zgodila v najkrajšem času. Takoj po verifikaciji moremo pričakovati povratka Nj. Vel. kralja v Beograd.

OSTRA INTERPELACIJA DR. HOHNJECA PROTI DR. ŽERJAVU.

Beograd, 19. junija. Poslanec dr. Hohnjec je stavil na predsednika vlade sledeča vprašanja: O priliki neke intervencije pri finančnem ministru za izplačilo nagrade veroučiteljem v Sloveniji, katerim dolguje država nad 3 milijone dinarjev, se je izjavil dr. Žerjav z denuncijantsko tendenco o slovenski duhovščini, češ, da priznava rimskega papeža, ne priznava pa državne oblasti. Kolikor nam je znano, to ni prvi slučaj denunciacije dr. Žerjava. Njegova partizanska zagrizenost mu ne da miru, ker zmaguje SLS, ampak se poslužuje vseh denuncijacij proti katoliški cerkvi, škofom in duhovščini. Cilj, katerega hoče dr. Žerjav s tem doseči je ta, da bi v Beogradu predstavil slovensko duhovščino in cel slovenski narod kot protidraven. Protestiramo proti takim mahinacijam dr. Žerjava, ki je član Vaše vlade. Na koncu vprašuje dr. Hohnjec predsednika vlade, kaj namerava podvzeti v tej stvari?

FINANČNI MINISTER O DVANAJSTINAH.

Beograd, 19. junija. Na sinočnji seji ministrskega sveta je finančni minister obširno poročal o novih dvanajstinah. Finančni minister je povdarjal, da je štedenje glavna karakteristika vseh dvanajstin, ki so znatno manjše kakor prejšnje, ker so poravnani nekateri stari izdatki. Dvanajstine znašajo 3 milijarde 900 milijonov do štiri milijarde. Danes dopoldne se bo v vladi nadaljevala diskusija o dvanajstinah. Doznava se, da je v dvanajstinah všteti kredit 12 milijonov Din za zgradbo novega predora pod Ivan planino v Bosni, ki bo nekoliko nižji od sedanjega tunela. S tem bo znatno olajšan promet na progi Sarajevo—Mostar—Gruž. Na tej progi bodo vlaki večji nego dosedaj.

Dunajsko pismo.

SLADKOR V AVSTRIJI IN JUGOSLAVIJI. — PRAVNI ČUT. — KRIZA GLEDALIŠČ.

Na Dunaju, 16. junija

Moj broadcasting mi je davi kričal današnje tržne cene. Ker mi je še vedno dražil spomin članek »V Jugoslaviji najdražji sladkor« v N. D. od 10. t. m., me je kar zbudila cena sladkorja na Dunaju, torej v svetovnem mestu državnice, ki sama prideluje le malo sladkorja in ga mora uvažati. Čujte! Cena kockastega sladkorja je danes okroglo — 90 grošev ali — primerjajte! — nekako Din 3.32. V Jugoslaviji pa morate plačati le državni trošarine 5 Din in carine Din 4.60. Za zaščitno carino pobašajo tovarne več nego jim tiče! — Za Boga: Koliko pa stane kilo sladkorja v Jugoslaviji?! Najbrže dvakrat toliko kakor v Avstriji?! — Da je tukaj tudi moka cenejša, to naj še dostavim! O premnogih industrijskih izdelkih niti ne govorim! Ko sem zadnjič ogledoval cene v ljubljanskih izložbah za čevlje in usnjate izdelke, za klobuke, perilo in obleko, sem bil prav vesel, da mi ni treba ničesar kupovati v tej blaženi deželi, po kateri bi se morala cediti med in mleko.

Pravni čut ljudstva je zrcalo njegove kulture, njegove etične vrednosti! Naj podam našemu narodu le dva slučaja za vzgled in — primerjanje.

O Wöllersdorfu pri Dunaju sem že večkrat pisal. Tam so nastale med vojno velikanske industrije, kjer je bilo zaposlenih čez 70.000 delavcev. Po preobratu so hoteli ta velikanska podjetja — socializirati, pa so pogoreli z vsemi poskusi. Ko so bili socialisti iztisnjeni iz vlade je eksperimentovala dalje vlada sama, ali le prekmalu je spoznala tudi ona staro resnico, da državna podjetja ne morejo nikdar in nikjer tekmovati z zasebnimi. Zato ji hje oddala v najem, a imela je v vodstvu tudi svoje zastopnike. — Nekaj časa je to šlo naprej brez pozornosti v javnosti. Ali kmalu so začele prihajati govorice od strani poučenih nižjih uradnikov, da tu ni vse v redu. Velikanske zaloge izdelkov in surovin, ki so šle po senžermenski mirovni pogodbi postale avstrijska last, so razmetali, — a ne le to: tudi dragoceni inventar, fundus instructus! Da bi vse malverzacije lažje prikrili, so ustanovili v okvirju starih podjetij še posebno delniško družbo »Metallum«. Na čelu vsemu temu je stal znani berlinski milijarder Sklarz; poleg njega cela vrsta mož s slovečimi imeni! Ali časopisje vseh barv se je pričelo intenzivno baviti z Wöllersdorffom in ni mirovalo toliko časa, da je bila uvedena kazenska preiskava, ki je končno spravila celo to slovečo družbo na zatožni klopi. Vršil se obravnava, ki bo trajala do šest tednov. Gre za državno škodo nad trideset milijard. — Poročila morete čitati v vseh možnih evropskih listih! Senzacija sledi za senzacijo, v sodni dvorani se oglašajo »odkritja izza kulis«, ki kompromitirajo visoke funkcionarje države. Ali proces se vrši pred ljudskimi sodniki in pravni čut slavi z njim svojo veliko zmago! — Ali bi ne imeli v Jugoslaviji nič podobnega?

Starikava češka žena Pruša je bila pred poroto obsojena na 15 let težke ječe zaradi hudodelstva umora in ropu svoje starejše

tekmovalko v ljubezni nekega 19 letnega stopača; obe sta ga vzdrževali in se ljubkali z njim. Neko jutro so starejšo našli mrtvo; okoli vratu je imela ovit širok steno za pe-trolejsko svetilko. Glavni indiciji je bil, da sta se ženski zvečer kregali. Sprva je bil v preiskavi tudi mladenič, a je znal dokazati svoj alibi! — In tisti steno je bil huda priča zoper Prušo, ki je sama na sebi nesim-patična figura in je delala na porotnike slab utis. — Toda na same indicije, v celoti jako slabotne, so jo obsodili zaradi umora in ropu. — V vsej javnosti je nastal proti tej obsodbi hud odpor; časopisi so se uprli taki drakonski sodbi; nekateri so dopuščali mož-nost obsodbe le radi uboja. — Za pritožbo ničnosti se je prostovoljno oglašil eden naj-boljših kazenskih zagovornikov — dr. Press-burger. Sestavili so se celi odbori za nabira-nje razbremenilnih dokazov, ali rabsodba je bila potrjena. — Pruša je bila prevedena v kaznilnico. — Ali pravni čut ljudstva še ni miroval. Posebne organizacije so iskale no-vih dokazov in našle so celo to, česar vsa preiskava in obravnava ni mogla dognati, odkod in zakaj je bil tisti steno okoli vratu. Dr. Pressburger je vložil novo vlogo za re-vizijo — in zmagal je. Pruša se nahaja že zopet v preiskovalnem zaporu in vršila se bo nova obravnava, ako jo bo državni prav-dnik res zopet tožil. — Koliko dela in raz-burjenja zaradi nesimpatične češke ženske — na Dunaju! Pravni čut ljudstva ni miro-val in zmagal je! Čast!

Dunajska gledališča in zabavišča preživ-ljajo težko krizo. Velksoper, Carl Theater, Apollo, Ronacher, Modernes Theater, Neue Wiener Bühne so sploh zaprti; deloma so v poravnavi ali v konkuru. Marsikako drugo je pred polomom. — Za vsak tak polom na-vajajo kot glavni vzrok: neznosni davek me-sta na zabave (Lustbarkeitssteuer). Ta da-vek je ogromen in mestni finančni referent Breitner je neizprosno v izterjevanju. Poro-čal sem že, kako eksekutorji preže zvečer pri blagajni in odnesejo čisto ves skupiček. Kako ogromen je ta davek, naj služi ta-le pri-mer: Celotna državna opera plača od ene same predstave, ako je bilo količjak baleta zra-ven, okroglo — 80.000.000 K ali okoli 70.000 dinarjev. Kolik mora biti dohodek, ako ho-če gledališče kriti vse režijske stroške? — Te dni so se vršile na magistratu ponovno konference vseh prizadetih faktorjev (tudi zastopniki igralcev in ostalega osebja, ki so brez posla), ali zaman, Breitner je neizpro-sen. Pravi, da ne sme rahljati svojega davečnega sistema; ako popusti zdaj tu, pridejo jutri kavarnarji, hotelirji itd. — Najhuje za kako novo kombinacijo v bodočnosti je pa okolnost, da Breitner zahteva vse zaostale davke tudi od — naslednika v gledališkem obratu. Čisto novo podjetje mora plačati vse zaostanke davkov propadlega prednika. — Zato je usoda marsikakega gledališča zelo negotova. Ali zato stane n. pr. kilo sla-dkorja le 7 Din!! Mesto zida ogromne stano-vanjske hiše in cele naselbine (Siedlungen).

A. G.

Kako je bilo v Sisku.

V »Domu« poroča posl. dr. Benjamin Su-perina, ki biva stalno v Sisku, obširno o pri-pravah samostojnih demokratov za Pribiče-vičev shod. Ker uganjajo s tem shodom tudi naši mladini tako veliki tamtam, pričujemo kar ugovoritev poslanca dr. Superine, ki je s svojim nastopom v skupščini več ko doka-zal, da je verodostojna priča.

Za shod se je pripravil Pribičević pol leta. V Sisk je poslal nekega Stevo Sljep-čevića, ki so ga vsi uradniki slepo ubogali. Sljepčević pa je delal. Vsem kmetom so bile pobrane puške. Kdor je pristopil v SDS, temu je bila takoj vrnjena. Zemlja pod agrarno reformo je bila zakupnikom od-vzeta in oddana onim, ki so vstopili v SDS. V vasi Svinjičko zaslužijo ljudje precej s prodajo rib. Prodaja rib je bila dovoljena samo onim, ki so vstopili v SDS. Martin Mol-nar je zakupil ribolov na Savi za več let. Prepovedali so mu lov in da reši svoj obrt, se je vpisal v SDS. Ko so slišali, da je izja-vil, da se je vpisal samo zato, da si reši svojo obrt, mu je bil ribolov zopet vzet. Na ta način je dobil Sljepčević par sto prista-šev. Vsi bivši komunisti v Sisku so se ena-ko vpisali v SDS in dobili tudi orožje. Pri-bičević pa je upal, da bo mogel imeti v Sisku s hrvatskimi kmeti javen shod in pokazati Beogradu, da je rojstni kraj Radića poklek-nil pred njim. Prevaril se je, ker k njemu ni prestopil niti en svobodni kmet. Iz Siska in sisaškega okraja je prišlo na shod največ

500 ljudi, vračunši delavce z državnega po-sestva v Topolovi in Tedičeve tovarne za špirit. Vsi ti so morali priti. S Srema je prišlo okoli 3000 ljudi z vlakom. V spre-vodu je bilo naštetih 3160 ljudi, največ Sr-bov - Kordunašev.

Dan pred skupščino je šel nastražar Cvi-janović z dvema stražarjema po vseh hišah in zapovedal, da se morajo na dan shoda izobesiti zastave. Kljub temu je bilo izobe-šenih le 44 zastav. Cela vrsta ljudi, ki so delili letake s pozivom, da se narod ne ude-leži shoda, je bilo kaznovanih s 14 dnevnim zaporom.

Shod je veljal Pribičevića najmanj 1 mi-lion dinarjev. Zapravljal se je denar na ši-roko. Ker so ravno okoli Siska posestva Thurn-Taxisa, je narod to tudi pravilno ko-mentiral. To dejstvo je shodu zlasti škodo-valo.

Govor Pribičevića je napravil slab utis. Darove so mu dale žene komisarjev, pre-oblečene v seljaško obleko. Kakšne razmere so zavladale v Sisku po shodu, poročamo na drugem mestu (med političnimi vestmi).

Mladinski tamtam s Pribičevićem shod-om v Sisku je torej prazen in ni užgal na Hrvatskem in tudi ne bo užgal v Beogradu. Tako daleč vendar ni iz Siska v Beograd, da resnica ne bi mogla storiti to poti. Storila je še vse druge in tudi to bodo mladini še spoznali.

zato ne bi imelo vršiti posebno propagando za stvar, ki jo itak vsi priznavajo. Tozadevno fraziranje naj le ostane privilegij mladinov.

Pri popolni ignoranci modernega agrarne-ga gibanja tudi ni čudno, če mladinsko gla-silo ne razume smisla in namena sporaz-uma med SKS in SRS. Da ne bo preveč slepomišljenja kratko ugotovitev. Po govoru Pavla Radića je postalo jasno, da ni pravih načelnih razlik med SKS in SRS. Ze od nek-daj pa se je slovenski kmet zavedal, da je njegova sila čisto drugo, če je združena, ka-kor pa če je razbita na celo vrsto političnih strank. To imperativno spoznanje je rodilo sporazum in voditelj, ki bi se tej narodni zahtevi upiral, bi bil nemogoč. Govoriti o likvidaciji, drznem poskusu falzifikacije kmetijskega mišljenja, o programatičnem sebeobglavljenju in sličnem, se pravi, postavi-ti zlobo in jezo kot argument ali pa se ne zavedati traparij, ki so v tem govorjenju. Sporazum med SKS in SRS je čisto eno-stavna stvar in izvršil se je tako gladko, kakor se ne bo izvršila niti našim mladinom tako zaželjena fuzija z radikalno stranko.

Je v resnici več ko smešno trditi, da bodo sedaj kmetijski na slabšem, ker se ne bodo več prepirali s pristaši SRS, temveč si med-

sebojno pomagali. Še nikdar ni postal kdo slabše, kadar je izgubil enega nasprotnika. In še nikdar ni postal kdo močnejši, če je dobil novega nasprotnika. Nekaj sličnega so trdili samo nemški šovinisti v začetku vojne, ko so se norčevali, če je bila podana Nem-čiji nova vojna napoved. Da so se te bahave argumentacije prijeli tudi mladini, je čisto v redu z njih frazerskim programom.

Kar se tiče kompromitacije Slovencev pa naj bodo mladini lepo tiho. Toliko ko mla-dini, še ni nihče kompromitiral slovenskega imena in ravno zato jih vsa poštna sloven-ska javnost odklanja. Vendar pa bodo mla-dini trdili, da sta dva piškava mandata proti 24 drugim nasprotnim dokaz.

Slovenska politika se polagoma vrača na pot naravnega razvoja, ki je bil s svetovno-jojno presekano. Mladini, ki so čisto podobni oni francoski aristokraciji, ki se ni od re-volucije ničesar naučila, tudi tega razvoja ne razumejo. Da čutijo potrebo to svoje nepojmovanje še slovesno oznanjati, pa je eno onih njihovih specialnih političnih spo-sobnosti, ki jim pri vsakih volitvah utrga po en mandat. Uvodnik mladinskega glasila kaže, da se bo ta proces v bodočnosti še pospešil.

Alojz Musil:

Francoske težave v Maroku

V drugi polovici aprila t. l. je podvzela francoska vojska končni pohod v ozemlje plemen, bivajočih v severnem delu fran-coskega Maroka. Plemena sama so bila pod-jarmljena že pred petimi odtisoma pred dve-mi leti in med njimi zgrajeni številni utr-jeni tabori, iz katerih so mogli francoski oficirji in uradniki nadzirati vso okolico. Velikih vojaških operacij proti tem ple-menom tudi ni bilo treba, toda Francija je hotela preko njih ozemlja prodreti do špan-skega Maroka in razširiti svoj upliv in svojo moč tja do obal Sredozemskega morja. An-glija je na to pristala v novembru 1924 za koncesije, ki jih je priznala francoska vlada v Egiptu in Sudanu. Italija je molčala, upa-joča, da ugodni Francija njenim zahtevam pri ureditvi libijskih mej kakor tudi v Tunisu. Španija, ki je po krvavih in brezuspešnih bojih sme francoska vojska poražene domačine izpraznjevala svoje ozemlje, ni bila v stan-u, da bi se uspešno upirala. Francija je od Španske zahtevala, da pristane na to, da zasledovati preko njenega ozemlja do obrežja Sredozemskega morja. O skupnem franco-sko-španskem nastopu se ni razpravljalo niti v Madridu in niti v Parizu, ker je bil pro-tiven tako Špancem ko tudi Francozom. Španci so zavidali Francijo za njene uspehe v Maroku, Francozi pa so se nadejali, da morejo izhajati brez španske pomoči, zlasti še, ker so vedeli, da ne bi bila ta zastoj.

Francozi so se v svojih nadah zmotili. Danes, sredi junija ne sega francoska moč med Ruafi, kakor se pravi prebivalcem Rifa, niti tako daleč, kakor je segala sredi aprila. Mnogo utrjenih francoskih taborov je bilo izpraznjenih, lastna fronta potpisnjena za mnogo kilometrov na jug in železniška zveza Maroka z Alžirjem je ogrožena, ker večje ali manjše čete domačinov napadajo in po-škodujejo postaje, mostove in prog.

Francoški listi vseh barv iščejo vzroke do-seđanjih neuspehov. Skoraj vsi dolže komu-niste, maroške in francoske, da podpirajo na povelje Moskve domačine. Moskva je la-hko ponosna, da se ji vselej in povsodi pri-pisuje zasluga za vsak neuspeh meščanskih vojsk, toda za uspehe domačinov v maroškem Rifu vseeno nima nobenih zaslug. Po-leg boljševikov so tu razni drugi evropski nasprotniki Francije, ki v obleki domoro-dev izučujejo vojsko vstajev in upravljajo njih kanone, zopet drugi neprijatelji Fran-cije dobavljajo domorodcem polne ladje z orožjem, živili in obleko — in vendar so bile to do aprila t. l. v glavnem francoske firme, ki so po morju in po suhem preskr-bovale Ruafe z vsem potrebnim, da bi za dober denar okrepili njih odpor proti Špan-cem.

Zelo zanimiva je vest, da so bili v vsem Maroku prepovedani listi Az-Zuhra, Al-Ah-ram in Uádi-a-Nil. Az Zuhra tolmači nardo-ne zahteve kmetijskega prebivalstva v Tunisu. Al-Ahram je vodilni egiptovski list, ki iz-haja v Kairi. Je last sirskega kristjanov in podpira vsa evropska prizadevanja, ki so na korist orientu Uádi-a-Nil tekmuje z Al-Ah-ramom. Izhaja v Aleksandriji in je last koptskih kristjanov Egipta. Niti eden od teh listov si ne želi komunizma, temveč naspro-tno pobijajo vsi komunizem kjer in kadar je morejo. Če so bili vseeno prepovedani, je v tem dokaz, da ne dela Francozom težav komunistično gibanje, temveč nacionalni po-kret, ki zahteva politično svobodo in malec pravice. Politično svobodo in popolno ena-kopravnost pa so obljubovali domačinom ne

samo v Maroku, temveč tudi v Tunisu in Al-žiru ravno pristaši sedanje vlade. Oni so bili tisti, ki so obtoževali pod vodstvom Mil-leranda in Poincaréja stoječi Narodni blok, da je imperialističen in objuboval doma-činom, da jim takoj ko pridejo na vlado, do-sežejo, če že ne popolno neodvisnost, pa vsaj samoupravo. Prišli so na vlado maja meseca 1. 1924, toda svoje obljube niso izpolnili. Lah-ko je obljubovati in igrati se pred volitvami govori tudi najbolj zvočna gesla, toda težko se ta gesla izvrši in obljube izpolni, ko je treba voditi državni brod. Kar so Herriot in njegovi prijatelji pred majem leta 1924 obsojali, to branijo danes in morajo braniti, če nočejo zaigrati plod dolgoletnih fran-co-skih izgub v celi severni Afriki in v Maroku še posebej, ker že sedaj povzročuje njih ne-odločnost v Maroku izgubo tisočih najboljših francoskih sinov in milijonov francoskega zlata, ko vendar Francija oboje tako nujno potrebuje.

Sicer ni dosedaj francoska armada proti Abd-el-Krimu, voditelju Ruafov, bivajočih v španski coni, niti nastopila. Brani se le proti v francoski coni bivajočim plemenom, ki so pričela proti njej praskarsko, guerilla-vojno in ki je ne napadajo toliko od spredaj, ka-kor z boka in od zadaj. Z lahkoto bi jih strla, če bi mogla stopiti z njimi v odkrito bitko. Saj je oborožena z najboljšimi kanoni in na razpolago ima preko sto letal, toda skoraj nemogoče je uporabiti letala proti gruči starih ali desetih domorodcev, ki se sklanjajo in streljajočih na proviantne čete. Francoski vojaki, evropski ravno tako ko afriški, postajajo nervozni in ne kažejo volje, da bi napadali nevidnega in ubijajočega ga tudi v spanju v taboru, čeprav je zastražen od številnih straž.

Ves Maroko, ne samo plemena, šele pred kratkim podjarmljena, temveč tudi prebiva-lstvo mest in vasi, je ogorčeno. Francoskih posadk ni mogoče tu zmanjšati, temveč tre-ba jih okrepiti, da morejo preprečiti izbruh splošnega požara. Podobno je tudi v Alžiru. Tudi od tu prihajajo glasovi francoskih ko-lonistov, da je treba posadke okrepiti, ker postajajo domačini vedno bolj zavedni. V Tunisu je še huje. Ne preostaja nič dru-gega kakor pošiljati v Maroko zanesljive čete iz Francije, pa niti med temi ni volje za novo vojno. S svetovno vojno se je v sreih vseh ukoreninila želja po miru in pokoju.

Sedanja pogajanja za skupen nastop Španske so najlepši dokaz, da je Francija naletela na večje težave, kakor je mislila. Španski imperialisti, združeni v Ligi Afri-kancev, poplačujejo Francozom v polni meri zasmehovanja, katerih so bili deležni za španske neuspehe v Maroku in sedaj ne po-kazujejo niti najmanjše volje, da bi se za zasmehovanje zahvalili z učinkujočo po-motjo. Skupen nastop špansko-francoskih čet bi prisilil Španijo, da bi se znova oboro-žila in poslala v Maroko najmanj četrti mi-liona vojakov. Za to uslugo bi mogla Španija s pravico zahtevati, da ji Francija pomaga ukrotiti domoročce in trajno utrditi njeno moč v vsej španski coni. Na to pa Francozi nikdar ne pristanejo in tudi pristati ne mo-rejo, ker vedo, da francoski Maroko nujno potrebuje dostop do Sredozemskega morja in da mora vsled tega španska cona, če že ne v celoti, pa vsaj deloma postati fran-co-ska. Franciji ne preostane ničesar druge-ga, ko da postopa čisto samostojno in da si zagigura svoj vpliv v vsem Maroku z lastno krvjo in z lastnim denarjem.

Politične vesti.

— Teror nad Hrvati in Srbi v Sisku. Slavo-spevi mladinskega časopisja o sijajni zmagi Pribičevića v Sisku so sijajno postavljeni na laž, in sicer od mestne organizacije narodno radikalne stranke same. Ker je Sisk teme-ljito pokazal, da noče o Pribičeviću ničesar ališati, se skušajo sedaj Pribičeviću pri-staši maščevati nad meščanstvom. Vdirajo v hiše, razbijajo po gostilnah in pretepajo kmete. Ogorčenje prebivalstva je priklopelo do te mere, da je bila poslana notranjemu ministru Boži Maksimoviću brzojavka, ki je zlasti značilna po tem, da je podpisana od HSS, Hrvatske zajednice in radikalne stran-ke. Brzojavka se glasi: »Orjuna in nežnani tuji ljudje so na večer 15. 6. t. l. izvršili tu v mestu razbijanja in preiskave po hišah. Kakor smo obveščeni, pripravljajo danes dalj-nja razbijanja in pogrome. Ker je prebiva-lstvo nezavarovano, prosimo, da izdati vam

podrejenim organom ukrepe za zaščito ne-oboroženega in nezavarovanega prebivalstva, sicer odklanjamo vsako odgovornost. Sisk, dne 16. junija 1925. Za organizacijo HSS: dr. Superina Benjamin, za organizacijo na-rodno radikalne stranke: Stevo Ratković, za organizacijo Hrvatske Zajednice: dr. Joso Piskulić in za organizacijo jugoslovenske de-mokratske stranke: Pavle Bogdanov.

— Naša vlada je poslala avstrijski vlad-i noto, v kateri opozarja na komunistično pro-pagando, ki jo vodijo ruski komunisti v Du-naju proti balkanskim državam. V noti se izraža nada, da bo dunajska policija, ki je znana po svojim dobrem uradovanju, sama napravila konec komunistični propagandi. Končno se zahteva, da se ustavi list »Fédé-ration Balcanique«, ki se tiska na Dunaju in ki ga izdaja sovjetsko poslanstvo.

— Priključitev Avstrije Nemčiji za Fran-cijo casus belli. Iz berlinskih diplomatskih krogov se doznava, da je ton francoskega od-govora na nemško noto vseskozi koncilian-

Mladini in sporazum med SKS in SRS.

Glasilo dr. Zerjava je posvetilo včeraj cel uvodnik sporazumu med SKS in SRS. Uvodnik bi si mladinsko glasila lahko pri-hranilo. Prav res ni bilo potreba nobenega posebnega dokaza, da nimajo mladini o kmetijski misli niti pojma. Enako pa ni bilo treba prav nobenega novega dokaza, da mla-dini ne morejo v prav nobeni stvari pisati objektivno, stvarno in dostojno. Vse to je bilo že preje zadosti znano in ni bilo treba z uvodnikom znova dokazovati.

Je naravnost neverjetno, kako naivno si predstavljajo mladini kmetstvo gibanje, ki vlada danes ne samo med slovenskim, tem-več med vsemi slovanskimi narodi. Po mne-nju bulvarskega mladinskega glasila se ni-šo slovenski kmetje organizirali iz nobenega

druga vzroka, ko da pobijajo »klerikali-ze« in da skupno z mladino do sodnega dne kriče, da so »liberalci«. Ne, gospodje, niso tako neresni slovenski napredni kmetje in ni tako puhla kmetijska misel.

Slovenski napredni kmetje so se organi-zirali, da dvignejo gospodarsko in kulturno življenje na deželi, da pribore tudi najbolj revnemu kmetskemu delavcu njegove pravice. To je njihov cilj, to je vzrok njih poli-tične organizacije. Kdor ovira ta njihov cilj, ta je njihov nasprotnik in če ga ovirajo bolj mladini ko klerikalci, potem so tudi mladini njih večji nasprotniki!

Slovenski napredni kmetje so državno edinstvo, ker so za to edinstvo sploh vsi dr-žavljeni Jugoslavije. Prav nobenega smisla

ten. Francoska navaja v svojem odgovoru svoje stališče o garancijskem paktu ter ga utemeljuje s pravnimi argumenti. V načelu sprejema Francija nemški predlog za sklenitev garancijskega pakta. Enako se sprejema nemški predlog, da se sklenejo z Belgijo, Češkoslovaško in Poljsko posebni arbitražni dogovori. V tej stvari zahteva Francija, da se jej prizna posredovalna vloga, če bi prišlo do težkoče za sklenitev takega dogovora. V francoskem odgovoru ni niti govora o tem, da bi imela Francija pravico, če se Nemčija glede arbitražnega dogovora pregreši nemoteno izvesti vojaške operacije v demilitarizirani coni Porenja. V odgovoru se dalje naglašja potreba, da vstopi Nemčija, predno sklene garancijski pakt, v Zvezo narodov, ker ni po mnenju Francije Zveza narodov popolna, dokler ni nje članica tudi Nemčija. Končno se govori v noti tudi o priključitvi Avstrije k Nemčiji ter se pravi, da bi Francija tako priključitev smatrala kot casus belli. — Priključitev Avstrije k Nemčiji je s tem zaenkrat pokopana.

— **Bolgarske strahote.** Zaklani zemljoradniški voditelji. Pred petimi dnevi so bila najdena za taborom pehotnega polka v Haskovu trupla zemljoradniških voditeljev. Zaklani so bili: Kosti Jančev, bivši okrajni načelnik v Haskovu, Kvičo Latev, urednik in predsednik omladinske organizacije, Hristo Popov, bivši upravitelj okrajne jetnišnice v Haskovu, Blagoje Petrov, bivši okrajni davčni upravitelj in Zelja Jakov, zemljoradnik iz Gorskoga Izvora. V haskovskem okraju so aretirani vsi vidni člani zemljoradniške organizacije pod pretezo, da so skrivni pomagači čete Mile Ganeva. Načelnik garnizije je odpuščen iz službe, ker ni hotel pobiti aretiranih zemljoradnikov. Na njegovo mesto je bil imenovan neki polkovnik iz Sumena. Kljub obsednemu stanju in vojaškim oblastim je izvršila četa Mile Ganeva več napadov na poti iz Haskova v Urdjalisk. Značilno je, da oblasti ne preganjajo Mile Ganeva, temveč nedolžne zemljoradnike, češ da so njegovi pomagači.

— **Samozvestna izjava Abd-el-Krima.** Dopisnik lista »Popolo d'Italia« je imel razgovor z Abd-el-Krimom. Vodja Rifanov je izjavil, da se Francija zelo moti, če misli, da ga more z blokado izstradati. Rif je založen z vsem potrebnim za tri leta. Abd-el-Krim je vedno zato, da se najde modus vivendi s Francijo. Nikdar pa ne bo Rif razobesil bele zastave. Abd-el-Krim je nato izjavil, da so bili Španci že pripravljeni skleniti z njim mir, da pa so to v zadnjem hipu preprečili Francozi, ki so bili preje njegovi prijatelji. Španska je hotela prodati svoje ozemlje Franciji za eno milijardo frankov in Francija da je bila pripravljena to kupiti skleniti. Med tem je pa to izvedela Anglija in za Francijo je nastal kritičen trenutek. Tega da je Abd-el-Krim uporabil in pustil, da so njegovi ljudje malo podemonstrirali. Abd-el-Krim je končno zagotavljal, da ni bil Fez samo zato od njega osvojen, ker njegove regularne čete sploh še niso vstopile v Fez. Na obeh straneh se vrše priprave za odločilno bitko.

— **Atentat na predsednika sovjetrov.** Iz Moskve prihaja vest, da je bil izvršen v Se-verovinsku na tamošnjem predsedniku sovjetrov atentat. Neki individui — ki je bil po tem aretiran — ga je z bodalom težko ranil v prsa.

— **Koncentracija evropskih in ameriških bojnih ladij v kitajskih vodah.** Dne 16. so se pripetile v Peking demonstracije. Na čelu demonstrantov so korakali štirje polki krščanskega generala Feng-Jung-Canga. Teh demonstracij so se udeležili tudi skavti, delavci in policijski agenti v uniformah. Oblasti so odločile, da preprečijo vsako zbiranje. Tudi general Cangsoll, mandžurski guverner, je poslal čete proti Peking. V Svatonu se je pričel splošni štrajk. Neka angleška korveta, ki se je nahajala v Hongkongu, je odplula proti Svatonu. V Nanking je prišla angleška križarka, ki je izkrcala oddelek pomorščakov. Neka ameriška poizvedovalna ladja je izkrcala detašma vojakov v King-kingu. V Hangkou je prispela lahka angleška križarka. Tu ostane za nedoločen čas angleška korveta z oddelkom pomorščakov. Iz raznih mest se poroča o manifestacijah in nemirih. V Hangkou je bil ustreljen eden od sedmih boljševiških agitatorjev, ki so jih kitajske oblasti aretirale. Tudi vodje komunističnega gibanja in štirje dijakii, kolodvodje gibaneja, ki se je začelo v Hupe, so bili aretirani.

Prosveta.

POSLOVILNI VEČER G. CVEJICA.

Nenavadno naglo so se začeli poslavljati pridni in priljubljeni člani opere. Vzroka ne vemo. Bržčas tiči v hrepenenju po višjih gažah, kakršnih naše gledišče izplačevati ne more. G. Cvejic je bil ves čas zelo priden, ambiciozen inteligenten pevec in igralec, ki je krepil lepo število vlog. Iz začetenika se je hitro razvil v zelo uporabnega, sposobnega in uvaževanja vrednega umetnika, ki smo ga cenili in spoštovali. Sedaj je vzel od nas slovo. Za poslovilni večer si je izbral d'Albertovo opero »Nižava«, v kateri je krepil vlogo Sebastiana. Ugajal nam je, vendar je preje dostikrat pel bolje kot to pot. Morda ni bil dobro razpoložen. Publika, ki je gledališče skoro popolnoma zasedla, je dragega pevca prirejela viharne ovacije. Prejel je v priznanje več vencev in šopkov ter se je moral opetovano prikazati pred zbor in se zahvaliti za navdušeno aklamiranj. Predstava sama ni bila vzorna, dasi so se odlikovali G. Betetto, g. Banovec in gđ. Thalerjeva in je bil tudi g. Mestek igralsko dober. »Nižava« so menda vrgli v hitrice na oder in konec sezone se bliža. G. kapelnik Neflat je storil, kar je mogel. Spada med tibe, vestne in pridne delavce v naši operi ter je zlasti v minulih sezonah marsikakšnemu delu pripomogel do lepega uspeha. Venec, ki ga je ta večer prejel, je bil več kot za-

služen. G. Cvejicu želimo mnogo umetniških uspehov v Zagrebu in mu kličemo: Na svidenje!

—0—

TENORIST MARIJ SIMENC V NAŠI OPERI.

Danes zvečer gostuje na našem odru odlični slovenski pevec, eden naših najboljših tenoristov gospod Marij Simenc in sicer nastopi v vlogi Canja v operi Glumaci. To vlogo krejral je v letošnji sezoni tudi na zagrebškem odru ter mu je tako kritika kakor gledališko občinstvo priznalo odlične uspehe. Umetnika rojaka pozdravljamo ob priliki gostovanja, občinstvo pa opozarjamo, da ne zamudi prilike slišati Simenca v eni njegovih najboljših vlog. Predstava je izven. Po operi Glumaci se poje Bloukova komična opera V vodnjaku in ne Cavalleria Rusticana, kakor je bilo prvotno določeno in ki se je morala vsled obolelosti gđ. Thalerjeve odstaviti z repertoarja.

Udeleženci veterinarskega kongresa opozarjamo na nocojšnjo predstavo, ki se začne ob pol 8. uri zvečer. Uprizori se Leoncavallova opera Glumaci in Bloudkova komična opera V vodnjaku. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blagajni v operi.

Jugoslovanska glasba v Nemčiji. Poročali smo že, da se je začetkom meseca maja na iniciativo našega prijatelja Hermana Wendla vršil v Frankfurtu ob Meni koncert z vzporedno skladb jugoslovanskih skladateljev Mokranjca, Lajovica, Kogojca in Škerjanca. Sodelovali so a capella zbor Hermana Scherchena, pevka Beatrice Sutter-Kottlar in pianist Danilo Svara, gorški rojak. Glasbeni kritik lista »Frankfurter Zeitung« dr. K. H. piše o prireditvi zelo simpatično. Ugajala mu je posebno Mokranjčeva X. rukovet (Biljana platno beleše), dalje zelo hvali narodne pesmice »Pod oknom« in »Je pa davi slanica pala«. V Lajovičevih zborih »Bolest kovača«, »Kisa« in »Medved z medom« čuti poročevalec narodni in cerkveni ton ter temperament, pozornost so mu vzbudile klavirske skladbe Marija Kogojca, o L. M. Škerjancu piše, da je globokočuteč in se poskuša orientirati v novo-francoskem in novoruskem glasbenem stilu. — Vsi sodelujoči so bili deležni močnega priznanja. Jugoslovanska glasba je dosegla v Nemčiji častno pohvalo.

Književnost.

PERUTNINARSTVO.

Sestavil A. Slivnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. »Kmetovalec« piše sledeče: To je naslov novi knjigi, ki obsega 174 strani in stane Din 44.— in v platno vezana pa Din 56.—. Knjigo je natisnila tiskarna J. Krajec nasl. Novo mesto in jo lepo opremila s številnimi podobami, ki jih je priznalo dobro in skrbno narisal ravnatelj Dragotin Humek. Perutninarstvo je pri nas še vedno zelo zanemarljiva panoga gospodarstva. Ob malem trudu bi lahko donosala več dobička. Toda nevednosti in malobrižnosti, ki vladata v tej stroki sta krivi, da je naše perutninarstvo še v povojih. Ne zanimamo se za perutnino toliko, kakor bi zaslužila. In vendar prinašajo kure, gojene v malem in velikem obsegu, razumnemu perutninarju primerno plačilo. Pisatelj se je sam bavil s perutninarstvom in nam v lahko umilji besedi opisuje, na kaj vse je gledati, da se ta važna gospodarska stroka povzpne do večje rentabilnosti tudi po naših krajih. Obširneje so obdelane različne kurje pasme. Knjiga bo služila potrebam raznih rejcev perutnine, meščanu kakor tudi kmetovalcu. Važno pa je pogloblje o kurjih boleznih, ki obsega vnanje bolezni, notranje bolezni, nezgode, nesenja in razvade. Knjiga je sestavljena po raznih virih in z veliko marljivostjo. Priporočamo jo vsem ljubiteljem in rejcem naše perutnine, da si jo nabavijo.

Poletni vozni red.

Kakor pri vsaki spremembi železniških voznih redov, je izšel tudi sedaj s svojo bogato, vsakomur neobhodno potrebno vsebino »Poletni vozni red«, ki ga že tretje leto izdaja Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. Poleg železniških prog, poštinih voženj — tudi več ravno sedaj odprtih novih avtomobilnih poštinih prog, ki še niso nikjer drugje objavljene, je že v njem — ter voznih redov »Jadranske plovidbe« vsebuje ta nenadomestljivi žepni pripomoček tudi sledeče važne podatke: Za slučaj nesreč potrebne telefonske številke v Ljubljani, Celju, Mariboru in Zagrebu; konzulate v Ljubljani in Zagrebu; kolkovine; maksimalne tarife za izvožke v Ljubljani, Mariboru, na Bledu, v Lescah in v Bohinju; ljubljanske »avtotakse«; za potnike važne točke železniških obratnih predpisov; pristojbine železniških nosačev; železniške tarife za prevoz potnikov, prtljage, ekspresnega blaga in psov; cene za prevoz potnikov po cestah; odhod in prihod vlakov iz ozir. v Ljubljano. Kar pa je sedaj, ko so se spremenili poštini tarifi, najbolj važno, je navedba novih poštinih pristojbin. — Ta žepni vozni red nadkriljuje druga slična dela tako z važno in pestro vsebino, kakor tudi s svojo izvanredno prilogo. Priložena mu je namreč kurzna karta (velikost 55 x 42), v kateri so navedene poleg železniških postaj tudi pošte, telegrafi in telefoni v Sloveniji. Ker je načrtana geografsko pravilno (v merilu 1 : 475.000), se na njej lahko z ravnilom ugotovi razdalja začetnih krajev, če že ni razvidna iz poštinih voznih redov. Ta karta, ki stane sama v Zvezni knjigarni 5 Din je zastoj priročna »Poletnemu voznemu redu«, ki ga prodajajo vse knjigarne in slične trgovine po 10 Din. Kdor že ni naravnost naročil »Poletnega voznega reda«, naj ga kupi takoj, predno zaloga poide.

Širite „Nar. Dnevnik“.

Dnevne vesti.

BREZSRČNOST, DA JI NI PARA.

Prejeli in objavljamo neizpremenjeno: Umrla je vdova železniškega delavca Marija Cunder, stanujoča v Ljubljani. Z draginjsko doklado vred je imela mesečno 60 dinarjev pokojnine. Mož je pustil vse svoje moči pri železnici, žena vdova, katere si ni mogla ničesar prislužiti, je vsled pomanjkanja tako oslabela, da se niti ni mogla več očistiti in je imela polno golazni.

Kakor se je zgodilo z omenjeno vdovo, tako se godi vsem železniškim kronskim vpokojencem, invalidom in vdovam, vsi bodo vsled pomanjkanja in oslabelosti morali vzeti konec. Trumoma iščejo zavetja v sirotišnicah, drugi se vsled obupa sami usmrčajo.

Ali ni to žalostna usoda omenjenih vpokojencev, kateri so dali vse svoje moči za državo in narod v najtežji službi, ter so svojo pokojnino plačali v zlati valuti in svoje fond?

Položaj vseh teh upokojencev je sedaj, ko so se podražila stanovanja, naravnost brezpomen.

Zdramite se odgovorni činitelji, storite svojo dolžnost, katero ste dolžni pred Bogom in ljudmi, ker tako ravnanje z upokojenci je grešno!

Društvo železniških upokojencev odvrča vso odgovornost, ker dan za dnem odkriva vso bedo in pravice na pristojnih mestih, a do sedaj brezuspešno. Storiло se je že vse mogoče, zadnji čas je sedaj, da se enkrat gluha ušesa zdramijo. Zatorej se pričakuje, da ta apel ne ostane glas vpijočega v puščavi.

Društvo železniških upokojencev:

I. Salamun, preds. — Fr. Mazi, t. č. podpreds. Kaj je v resnici mogoča taka brezsrčnost, da se zahteva od vdove upokojenca, da živi s 60 dinarji mesečno? Ali res ni med merodajnimi niti enega, ki bi imel srce za upokojence, te reveže vseh revežev? Ali je mogoča ta brezsrčnost, da gre javnost preko tega apela? Ali se ne boje merodajni odgovornosti, ki jih zadene za to brezsrčnost?

— **Gospod Macafizelj fantazira v večeršnjem mladinskem glasilu na sila duhoviti način o »circensesc«.** Da ne bo preveč dobrot, objavljamo samo zadnji odstavek, ki se glasi: »Meštrovčeva razstava je dosegla 2000 obiska v osmih tednih. Kludsky je imel sinoči več. Privoščimo mu, saj zato je prišel(!). Če pa gledaš, kdo se vse vrtil in gnetel sedaj ves dan po Tivoliju, kdo se vse ustavlja pred kričečimi levjimi plakati, ti pa le pride na misel: Ali je ta vrsta vplivanja na maso res uporabljiva le za te svrhe(?) (Ne, tudi za reklamo mladinskih listov. Op. ured.). Kako bi se dalo vse to uporabiti še za kaj drugega. Duh divjih zverj, telovadba na trapezu, triko, boks, klovn, saltomortale, rjovenje, dirka, šminka — kaj je vse v tem tako privlačnega, da prihajajo tisoči iz teme in strme v to luč? M. A. C. — Objavljamo to duhovito kramljanje, da bodo tudi naši bralci imeli nekaj zabave in iz svetlega prihajajoči strmeli v temo.

— **Rumunski novinarji** so povabili jugoslovanske novinarje na desetdnevno izlet v Rumunijo, da se seznanijo z rumunskimi razmerami. Ob tej priliki bi se vršil sestanek novinarjev Male antante.

— **Češkoslovaška ustava vzor za novo ustavo v Chile.** »Česke Slovo« poroča, da je po zaslugi generalnega konzula republike Chile v Pragi bilo zahtevanih več izvodov češke ustave in so po njih sprejemu izjavili čilski uradniki in politiki, da bi mogla češkoslovaška ustava biti podlaga za novo čilsko.

— **Meštrovci v filmu.** Amerikanske novine, posebno hrvatske, prinašajo obširna poročila o razsaavi in delih našega velikega kiparja Ivana Meštrovca. V eni izmed teh novlin je bil sledeči oglas: »Meštrovci v filmu. Vsem Hrvatom v Chicagu se naznanja, da se bodo prikazovali dne 21. in 22. maja v kinogledališču »Thalia« na oglu 18. in Allport Street na filmu prizori iz delovanja in življenja velikega svetovnega kiparja Ivana Meštrovca. Videli se bodo prizori iz Splita, kjer je začel Meštrovci ustvarjati, prizori iz njegove zagorske obitelji, kakor tudi slike vseh njegovih del.«

— **General Mangin dobi veliko nagrado francoske akademije.** Francoska akademija je prisodila dne 11. t. m. umrlemu generalu Manginu za njegova vojaška dela veliko literarno nagrado (10.000 fr.), ki je iz literarne stališča ni odobravati in jo je smatrali bolj kot podporo za vdovo in 8 mladoletnih otrok umrlega generala.

— **Proslava Nietzscheja v Georgiji.** V Georgiji nameravajo izdati tamošnji Nietzschevi oboževalci ob priliki 25 letnice smrti slavnega filozofa veliko prostorno obsegačo slavnostno delo, ki bo vsebovalo med drugim tudi prevode odlomkov iz »Zarathustre«. Kakor se trdi bo imela knjiga bibliofilni značaj.

— **Šahovski mojster Teichman umrl.** Iz Berlina poročajo, da je umrl v neki tamošnji bolnišnici na težki srčni in obistni bolezni šahovski mojster Teichman. Teichman je dočkal 57. leto. Od 1892. je živel na Angleskem, med vojno pa v Švici. Njegov največji uspeh je bila zmaga na velikanskem turnirju v Karlovih Varh leta 1911., kjer je porazil Rubinsteina, Schlechterja, Marshalla, Njemzowitscha, Vidmanna, Aljechina in druge znamenite igralce.

— **Zabranjen list.** Minister notranjih del je prepovedal uvoz in razširjenje lista »Novi Svijet«, ki izhaja v Chicagu, ker prinaša članke, ki vsebujejo žaljenje veličanstva.

— **Umor guvernerja severne Palestine.** Iz Jeruzalema poročajo: Guverner severne Palestine Abrahamson je bil dne 17. t. m. usmrčen z revolverskim strelom. Neznani morilec je ušel. Angleške oblasti izjavljajo, da bodo naložile mestu Jeruzalemu veliko globo, ako ne bo morilec v najkrajšem času prijet.

— **Osebnosti v pošle.** Premeščeni so: Iz Radovljice v Dol. Rogatec poštna uradnica Regina Stupar; iz Toplice pri Novem mestu

Rogatec Albina Laitgeb in iz Rogatec v Radovljico Anton Pavšek.

— **Nov kovani denar na Češkoslovaškem.** Na Češkoslovaškem pridejo začetkom septembra tega leta v promet novi srebrni petkronski komadi.

— **Dalje služeči podčastniki na Češkoslovaškem** se ne smejo poročiti. Češkoslovaški minister za narodno obrambo je izdal odlok, glasom katerega morajo podpisati podčastniki, ki hočejo služiti preko roka, izjavo, da ostanejo neporočeni. Ta odlok motivira vojni minister za neugodnim gospodarskim položajem podčastnikov.

— **Eksplodizja zrakoplova.** Kakor se poroča iz Koblenza, je eksplodiral dne 16. t. m. pri tamošnjem zrakoplovnem polku zrakoplov. 15 vojakov je bilo strašno ožganih, od katerih jih je pet že umrlo.

— **Velika železniška katastrofa v Ameriki.** Dne 16. t. m. je skočil radi napačno postavljenih kretinje specialni ekspresni vlak pri Rockportu v državi Newyork s tira. V vlak je bilo 182 potnikov, ki so se nahajali na zabavnem potovanju iz Chikaga v Nemčijo. Več vozov vlaka, ki je vozil z veliko bržino, je bilo razbitih. Katastrofa je nastala vsled eksplozije kotla. Para je opekla mnogo potnikov. Doslej so našli 28 mrtvih in 50 težko poškodovanih. Od težko poškodovanih jih ostane najbrže malo pri življenju. 70 potnikov je ostalo nepoškodovanih. Ti so nadaljevali vožnjo v Evropo.

— **Dva vlaka trčila v Rumi.** Dne 16. t. m. sta trčila na postaji Ruma osebni vlak št. 11 in tovorni vlak št. 42. Zadnjih deset vozov osebnega vlaka je bilo tako poškodovanih, da so jih morali odpeti in nadomestiti z drugimi. Človeških žrtev ni bilo.

— **Senzacionalen proces v Sarajevu.** Dne 16. t. m. se je začel v Sarajevu proces zoper prejšnjega ravnatelja pošte in telegrafa Stjepana Dekaniča, ki je obtožen, da si je prilastil kot filatelista vse znamke, ki so ostale še iz časov poprejšnje avstro-ogrške monarhije ter so imele znamenje F. J. S tem je oškodoval državo za okrog štiri milijone kron. Obtožba navaja tudi več drugih oseb, ki so bile z Dekaničem v zvezi ter so prodajale znamke naprej. Domneva se, da so zapletene v zadevo tudi razne politične osebe, ki so načelovale takrat pošti in telegrafu v Bosni. V političnih in filatelističnih krogih vlada za proces veliko zanimanje.

— **Komunistični napad na stražo municijskega skladišča.** Dne 16. t. m. o polnoči je napadlo v Beregaszu v Karpatski Rusiji več komunistov stražo tamkajšnjega skladišča municije. Napad je bil izvršen po dobro premišljenem načrtu. Komunisti so napadli stražo s točo kamenja ter so jo spravili v kritično situacijo, vendar je prišlo pravočasno ojačenje, in po prvi dežarži so jo komunisti odkurili. Vojaštvo jih je zasledovalo, prijeti pa so bili radi temne noči samo trije atentatorji.

— **Hudi angleški mornarji v nočnem lokalu na Dunaju.** V Moulin-Rouge-u na Dunaju so krogali te dni trije angleški mornarji do policijske ure. Zapili so 224 šilingov. Ko pa je bilo treba plačati se je vsakdo izmed njih branil. Prišlo je do pretepa, in aranžirali so pristen angleški boks. Prestrašeno občinstvo je poklicalo policojo. Ker so se mornarji opertavili tudi policiji, so bili aretovani. Na policijski stražnici je dal eden od njih nekega stražniku tak sunek s pestjo v obraz, da se je vlija stražniku takoj kri iz ust in nosa. Drugega dne je prišel njihov poveljnik na policojo, se oprustil radi incidenta in prosil, da se izroči jetnike njemu, češ, da bodo po angleškem zakonu strogo kaznovani. Svoj dolg so mornarji naknadno plačali.

— **Velikanska ruska pošiljatev platine v London.** Pred par dnevi sta dospela v London dva zaboja, ki sta bila v resnici dve lesom obiti železni omari. Vsebovali ste platine v vrednosti 950 tisoč funtov šterlingov, (to je približno 250 milijonov dinarjev), ki jih je deponirala sovjetska vlada pri neki londonski banki.

— **Oborožena ladja ameriških tihotapcev alkohola.** Obrežne straže v Ney Jerseju so ustavile te dni oboroženo tihotapsko ladjo natovorjeno z alkoholnimi pijačami. Po dolgem preganjanju so se zatekli tihotapi v malo pristanišče, kjer je bila ladja prijeta. To je prva oborožena tihotapska ladja, ki so jo prijeli dosejaj v Ameriki.

— **Nenavaden samomor.** V Edelenju pri Miškovcu se je pripetil te dni samomor in nenavadnih motivov. Finančni nadkontrolor Julius Marosi je praznoval v finančni vojašnici pri ciganski godbi ženitovanje. Nenadoma je prišla ordonanca poveljstva finančne straže s poveljem, da mora Marosi takoj nastopiti službo. Marosija je to povelje, ki ga je smatral za nameravano šikano od strani svojega predpostavljenega, tako užaloštilo, da je šel v poststransko sobo ter se ustrelil s službenim revolverjem v trebuh. Odnegli so ga od svaht smrtno nevarno ranjenega v bolnico.

— **Vojni plenec bivšega avstro-ogrškega generala.** Budimpeštansko civilno sodišče je obravnavalo te dni tožbo zdravnika dr. Kovaca zoper umrlovljenega generala Julija Siposa, šlo je za sledeče: General Sipos je eden od tistih bivših avstro-ogrskih oficirjev, ki so vlačili iz okupiranih pokrajin domov »vojni plen«. Tako je ukradel med drugim tudi dragoceno sliko Palma Giovannija iz oltarja katedrale v mestu Quero na Italijanskem. Dr. Kovacs pa je špekulant, — ki je generalu sliko odkupil, hoteč jo prodati z velikim dobičkom v inozemstvo, kar se mu ni posrečilo, ker je madžarska vlada vsled intervencije italijanske vlade sliko zaplenila in poslala nazaj v Italijo. Dr. Kovacs je naperil nato zoper generala Siposa tožbo na povračilo kupnine 26 milijonov kron, z utemeljitvijo, da general ni imel pravice slike prodati, ker je bila ukradena. Sodišče je obsodilo Siposa na vrnitev kupnine 26 milijonov kron ter na povračilo pravih stroškov, ki seveda tudi niso ravno majhni.

— Kralj hitrosti ponesrečil. Angleški pilot Larry Carter, imenovan kralj hitrosti, je te dni s aeroplanom ponesrečil. Vozil je s hitrostjo 488 km na uro, kakor v decembru lanskega leta, ko je pobil s tem vse rekorde. Pri poletu se je poslužil letala Gloucester II., ki je bilo zgrajeno po vzorcu letala, s katerim je dosegel lansko leto rekord na angleško letalsko ministrstvo in ki so ga imenovali v strokovnih krogih »misteriozni aeroplan«. Kralj hitrosti, ki je hotel doseči zopet nov rekord, je obležal mrtev pod ruševinami »misterioznega aeroplana«.

— Velika budimpeštanska goljufija pojasnjena. Dama, ki je bila te dni v Budimpešti aretirana radi velike goljufije, je končno razkrinkana kot soproga bogatega finančnega agenta Ferdinanda Roneya. Gospa Roney je stara 56 let, ter se bavi tudi sama s finančnimi transakcijami. Pri zadevi gre za goljufijo s menicami, glasečo se na 2 milijardi kron. Do te menice je prišla gospa Roney na ta način, da se je peljala z potnim listom, premljenim z njeno sliko, toda glasečim se na tuje ime, na Dunaj. S pomočjo tega potnega lista je dala dama prepisati nase hišo dunajčanke, na katere ime je bil izstavljen potni list. Nato se je vrnila v Budimpešto ter vzela na hišo hipoteko 30 tisoč dolarjev. Denar je deloma zašpekulirala, deloma zapravila.

— Strašna rodbinska tragedija. V starem Bečeju se je pripetila te dni strašna rodbinska tragedija. Kmet Marko Doroslovački je živel v stalnem prepiru s člani svoje rodbine, ker je bil zelo pogosto pijan. Tako je prišel tudi pred nekaj dnevi pijan domov ter se skregal s svojo hčerjo radi neke malenkosti. Moč se je razjezil, ter pretepel svojo hčerko tako hudo, da je čez par ur umrla. Ko je videl, kaj je storil, je šel na skedenj ter se obesil.

Ljubljana.

1.— Požar v Tomačevem. V sredo okrog 10. ure s večer je izbruhnil v Tomačevem pri posestniku Antonu Mavcu, p. d. Aleksandru na skedenju požar, ki se je hitro razširil tudi

na gospodarsko poslopje, ki je bilo zgrajeno šele po velikem požaru leta 1912. Požar je upepelil poslopje popolnoma. Razširil se je tako hitro, da so komaj rešili živino. Vse drugo je pogorelo. Na kraj nesreče so prileteli gasilci iz Smartnega, Stozice in Ježice. Radi oddaljenosti Save ni bilo mogoče priti pravčasno do vode. Rezervoja pa v vasi ni. Požar je zanel najbrže neki sumljiv individui, ki je nadlegoval popoldne po vasi ljudi ter se nespodobno obnašal, radi česar sta ga dva kmeta zvezala za noge in gnala k Sv. Križu, kjer sta ga pustila. Možakar se je hotel nato peljati v vas nazaj ter je skočil na voz posestnika »Aleksandra«, ki ga je pa odgnal, nakar se je potepuh baje izrazil, da to ne bo za stonjo. Ugotovilo se je, da je kazal postopati, ki dela vnu nenormalnega človeka, popreje v gostilni Semraje poselsko knjižico, glasečo se na ime Anton Mežnar, rojen 1875 v Wiener Neustadtu, pristojen v občino Dobrunje. Nekateri ljudje trdijo, da so ga videli, ko se je v mraku potikal okrog hiše posestnika »Aleksandra«. Vendar stvar še ni ugotovljena. — Škoda se ceni na pol milijona kron.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
dne 18. junija 1925.

Vrednote: 7% invest. posojilo iz leta 1921 den. 61.50, bl. 62.50; loter. 2½% drž. renta za vojno škodo den. 202; Celjska pos. den. 200, blago 205; Ljubljanska kreditna banka den. 225, bl. 265; Merkantilna banka den. 100, bl. 104; Prva hrv. št. den. 800, bl. 805; Kred. zav. za trg. in ind. den. 175, bl. 185; Strojne tov. in liv. bl. 135; Trb. prem. dr. den. 335, bl. 345; Zdržbene papirnice Vevče den. 100, bl. 110; Stavbna družba den. 265, bl. 280; 4½% zast. listi Kranj. dež. banke den. 20; 4½% kom. zad. Kranj. dež. banke den. 20.

Blago: Hrastove vozovne deščice, I. in II. vrsta, 43 mm, 2.45 m, 54 mm, 2.85 m, feo meja, 1 vag. den. 1300, bl. 1300; bukove par-

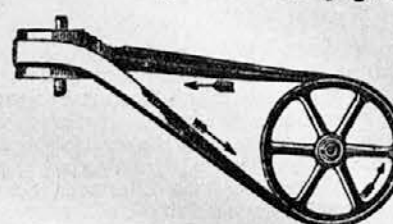
jene deske, 27—100 mm, od 2.50, I. in II. vrsta, feo meja den. 1080; čreslo, suho, v ovojih, letošnje, feo nakl. post., 5 vag. den. 35, bl. 35; pšenica Rosafé, par. Postojna trans. bl. 455; pšenica avstralska, par. Postojna trans. bl. 445; ječmen, orig., feo Ljubljana bl. 325; fižol, ribničan, orig., feo Ljubljana den. 265; fižol, prepelčar, orig., feo Ljubljana den. 265; kornuza slavonska, par. Ljubljana, 1 vag. den. 223, bl. 223.

BORZE.

Zagreb, 18. junija. Devize: Curih 11.04—11.14, Praga 168.05—170.45, Pariz 272.50—277.50, Newyork 56.49—57.29, London 275.90—278.90, Trst 213.78—216.78, Berlin 13.675—13.825, Dunaj 0.0797—0.0809. — Valute: dolar 55.75—56.55, lira 213.50—216.50.

Curih, 18. junija Borza: Beograd 9.05, Pariz 24.30, London 25.03, Newyork 515, Milan 19.25, Praga 15.25.

la KNOCH - jermena za pogon

vedno na skladišču.

A. LAMPRET, Ljubljana
KREKOV TRG ŠT. 10. — TELEF. 247.

STAVBNA DRUŽBA D. D. V LJUBLJANI.

Občni zbor Stavbne družbe d. d. v Ljubljani za družbino 52. upravnno leto se je vršil dne 16. junija t. l. Iz poročila upravnega od-

bora posnemamo, da je bila Stavbna družba vsled trajne stagnacije v stavbni stroki v minulnem letu v Sloveniji le v zelo omejenem obsegu zaposlena ter je bila primorana težišče svojega delovanja prenesti v južni del države, kjer je osobito zaposlena pri zgradbi državne ceste Kraljevo—Raška.

Družba zaključuje svoje 52. upravnno leto z čistim dobičkom Din 110.601.67 ter izplača 5% dividendo, to je Din 2.50 na delnico.

Izplačilo dividende se prične s 1. julijem 1925 pri blagajni Stavbne družbe d. d. v Ljubljani in pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Pri sledeči volitvi predsedstva upravnega sveta je bil vnovič izvoljen za predsednika g. Andrej Sarabon, za podpredsednika g. Dragotin Hribar.

Natečaj.

Ljubljanska borza za blago in vrednote razpisuje 4 senzalska mesta za blagovni odelek (dva za lesno stroko 2 za deželne pridelke, kolonijalno in drugo blago) in 1 senzalsko mesto za efektni odelek.

Reflektanti morajo predložiti dokaze:

- a) o jugoslovanskem državljanstvu,
- b) o izpolnjenem 24. letu,
- c) o dosednji neoporečnosti,
- d) o svobodnem oskrbovanju lastne imovine,
- e) o dovršenih trgovskih študijah in večletni blagovni odnosno bančni ali pa mešetar-ski praksi,
- f) o znanju slovenskega in drugih jezikov, in položiti ob ev. imenovanju kavgijo 10.000 dinarjev.

Detaljne ponudbe z navedbo reference naj se pošljejo do 2. julija 1925 tajništvo ljubljanske borze za blago in vrednote, Kongresni trg št. 9, I. nadstropje, (Filharmonija).

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.
Odgovorni urednik: Zveznikar Aleksander.
Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

»Izpremeniti ga zamoremo v čoln. Zadaj dobi jak, navadna kolesa pa izpremenimo v lopatasta.«

»Včasih bomo prišli do strmih bregov.«

»Ti so najmanjša zapreka.«

»Prišli bomo v velike puščave z drobnim peskom.«

»V takih slučajih razširimo z enim samim pritiskom kolesa, tako, da se izpreni avto v val, ki prepreči, da bi se pogreznil.«

»Prišli bomo dalje do gladkih ledenih plošč...«

»Tedad napravimo na kolesa vdolbine in izdolbine, prav kakor hočemo. Še več, moj oče je pri konstruiranju koles mislil še na nekaj. Iz stranic koles lahko potegnemo meče ali kose, kakor je bilo pri starih vojnih vozovih, njihov učinek sredi množice je grozen; tudi okroglo obliko lomilca lahko izpremenimo v rezilo ali ost. Upajmo, da teh stvari ne bo treba nikdar rabiti. No in potem ali nas čakajo še kake zapreke?«

»Omenil sem že, da sem uporabljal vedno ceste, po katerih hodijo karavane, torej konji in kamele. Prišel sem do zemeljskih razpok, čez katere drže mostovi, narejeni iz bambusa, ki so pa vseeno dovolj trdni, da jih prekorači obložena kamela, nikakor pa ne takle avto.«

»Ali morda veste, kako široka je najširša taka razpoka?«

»Da, vsako sem meril. Najširša je bila štirinajst metrov.«

»Ne več? Moj Maksimus napravi skoke dolge dvajset metrov.«

»Kaj, skakati zna tudi?!« zavpije Georg močno presenečen.

»Tudi v višino in sicer dva metra. Za to je zopet posebna priprava. Sprejaj izpustimo ploščo, ki funkcijonira kot naskočna deska, v trenutku, ko odskoči, deluje zadaj pero. Morrisit v onem aparatu, ki vam ga razložim kasneje, daje pokalnega plina za 800 konjskih sil, ki proizvajajo hitrost 300 milj na uro, če popolnoma izrabimo stroj, ki je pritrjen pod našimi nogami. Sedaj uporabljam morrisit kot proizvajajočo silo le indirektno. Tudi če stojimo, deluje motor in goni dinamostroj, elektrika se nabira v akumulatorjih in daje zopet 800 konjskih sil, tako da z uporabo obeh sil ustvarim hitrost 600 kilometrov na uro. To se pravi, tak je teoretičen račun. Pač bi dosegel Maksimus to hitrost, njegova konstrukcija in stroj bi to hitrost vzdržala, ampak najtrdnjša cesta bi bila porušena. V drugem slučaju in sicer le za trenutek pa razvijemo tako veliko hitrost, in sicer če nameravamo skočiti. V trenutku, ko vdari pero, dam polno silo. Voz poskoči dva metra v višino in leti po zraku še najmanj dvajset metrov. V naslednjem trenutku imamo že zopet navadno hitrost, ki ne sme presegati 200 kilometrov. Sedaj vozimo le osemdeset.«

Georg se le čudi.

»Ali ste prišli tudi v soteske?« nadaljuje Leonor.

»Mnogokrat.«

»Jeli bila katera večja od treh metrov?«

»Ne.«

»Strmine nad šestdeset stopinj?«

»Tudi ne.«

»Mnogo stopnic?«

»To pač, a povsod hodijo lahko konji in kamele.«

»Potem bo tudi moj Maksimus povsod vozil. Sedaj pa pogledajte aparat, v katerem razvija morrisit pokalni plin.«

Je to steklenica, podobna oni, s katero je napravila Leonor poizkus pri mr. Deakonu, le da je ta tu večja in srebrno bleščeči se kos morrisita, ki je med obema žicama, je velik kot oreh. Oba dela steklenice sta strnjena, ter na robovih obdana še z neko posebno snovjo, najbrže z gutaperho.

V steklenici ta trenutek ni vode, akumulatorji so nasičeni, sedaj dajajo električno silo.

Leonor obrne vzvod, spusti nekoliko vode, pokaže razvoj pokalnega plina in vse natanko razloži.

»Koliko je bil najdaljši čas, ko ste bili brez vode?«

»Največ je bilo devet dni, in sicer v Aziji, tedaj sem nosil s seboj vodni mehur.«

»Potemtakem ne bomo prišli nikdar v zadrego, da bi nam zmanjkalo vode. Pod tlemi imamo bazen z vodo, ki jo rabimo za proizvajanje sile za pet dni, akumulatorje nasitimo lahko za tri dni, to je torej osem dni, ki jih lahko prebijemo brez vode, sicer je pa naš Maksimus gotovo hitrejši kot pešhodec.«

Tako je smehljaje govorila Leonor.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (bila Prešernova sponzorka) ob vodi Na malo!

Popolna potrebščina za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, nožne blage, pisarniške, izpos. rešba, ščetke, razma, toaletno blago. Telefon 915

MALI OGLASI

Članstvo plačujejo do 30 besed Din 3.—, vsaka nadaljња beseda 50 para.

Absolventinija

dvorazredne trgovske šole išče primernege mesta v pisarni. Gre tudi na deželo in eden do dva meseca brezplačno. — Ponudbe prosil na upravo lista pod: »Pridnac.«

Gospodična

počuje citre proti nizkemu honorarju. Gre tudi na dom. Naslov pove uprava lista.

Službo blagajničarke

18-let gospodična, vešča tudi vseh pisarniških del. — Ponudbe prosil na upravo lista pod: »Blagajničarka.«

Original

Leyrerjeve slike in Valvazorja, proda Hinko Sevar, antikvari- atknjigarna, Ljubljana.

Agentura

dobro vpeljana, prevzame vseh vrst trgovska zastopstva. — Ponudbe: »Agentura« na upravo lista.

Abadie

stigaretni papir zopet stalno na talogi. A. Lampret, Krekov trg 10.

Revirni gozdar

z državnim izpitom, 34 letno temeljito vsestransko prakso in prvovrstnimi izpričevanji, izvežban tudi v poljedelskem gospodarstvu, ki je vodil samostojno večje revire ter govori slovenski in nemški, želi izpremeniti svojo neodpovedano službo. Ponudbe pod »Revirni gozdar« na upravo lista.

Javna dražba

različnega pohištva, preselivnega blaga, bakrenih izdelkov in dr. se vrši v soboto 20. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v skladišču »Belkan«, Dunajska c. 33. Blago je mogoče ogledati v skladišču vsak dan po 15. jun. od 8—12. in od 2—6. ure.

Najboljši šivalni stroji in kolesa so edino le

Josip Petelinc-a

GRITZNER, PHÖNIX in ADLER za rodbino, obet in industrijo Ljubljana bilni Prešernova sponzorka Popolna potrebščina za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, nožne blage, pisarniške, izpos. rešba, ščetke, razma, toaletno blago. Telefon 915 Na veliko. Na malo.

Damski in dekliški slamniki

po znižanih cenah ravno- kar došli!

Oblike damske od Din 70— do Din 150—, otroške od Din 50— do Din 70— nakiteni od Din 100— naprej — dokler traja zaloga. Oglejte si cene v izložbi.

MINKA HORVAT, Ljubljana, Stari trg šte. 21

Pozor!

V nedeljo 14. t. m. popoldne se je izgubila črna listnica z vsebino Din 100.— in različnimi dokumenti od postaje St. Vid—Vižmarje na cesti proti Smledniku do okna »Turnac«. Najditelja se prosil, da isto odda proti nagradi v upravi »Nar. Dnevnika«.

Pozor!

K SEZIJI

Brusila za kose znamke „Swatyn“ iz najboljšega brusnega materiala ponuja v preprodajo:

FRANC SWATY

tovarna umetnih brusnih in ostrilnih kamnov Maribor, Jugoslavija.

„Opeka“

prvovrstne zidake priporoča opekarna

„EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na Viču (Brdo) — Pisarna v Praškovi ulici 3, prilike.

Oblačilno blago

v ostankih in od kosa kupite vedno dobro in najceneje v TEKSTILBAZARJU, LJUBLJANA, Krekov trg šte. 10, prvo nadstropje. Zunanji naročniki! Pišite po cenik!

Ženitev.

Dame (tudi brez premoženja) naj pošljejo svoj naslov in 5 dinarjev na upravo lista pod šifro: »Ženitev«. Tajnost zadržana.

Trgovski uradnik

perfekten knjigovodja in korespondent z dolgoletno prakso išče primernege mesta pri večjem podjetju. — Ponudbe pod »Izvrstna moč« na upravo lista.

Prispevajte in agitirajte za Tiskovni sklad „Narodn. Dnevnika“!